

Besök i Pasila:

Nya SSM - men mycket deltid

■ **Tomtebodas klubbstyrelse besökte i början av juni Böle/Pasila postterminal i Helsingfors. Jan Åhman rapporterar.**

Böleterminalen ligger norrut i Helsingfors: ett par pendeltågsstationer och sista biten buss så är man framme; ungefär som att åka till Årsta. När vi kommer fram har vi först litet svårt att hitta: det är en stor anläggning. Men så sorteras också hälften av den finska posten i Pasila; låt oss använda det namnet i fortsättningen för här talar man finska. Men även Atkos (som sysslar med reklam och elektronisk post) har sin verksamhet här liksom LP Logistik (lagerhotell). Dessutom inryms åkeri och verkstad - båda har sålts ut. Den största postala arbetsplatsen i Pasila är numera huvudkontoret och hela dess administration med drygt 2.000 anställda. De sitter i ett nybyggt kontorshus; kanske var det här

som Grabe fick inspirationen till vårt Arken.

Sorgligt nog finns också ett annat samband: När Huvudkontoret flyttade till Tomtebodas så åkte de flesta sorterarna ut; nu utreder finnarna om sorteringen ska flyttas till paketterminalen i Vanda, ännu en bit norrut i Helsingfors. Helsingfors stad ligger på och vill bygga kontor och lägenheter på terminalens mark och bl.a. därför har Posten köpt mark i anslutning till paketterminalen. Där kan man bygga en ny brevterminal när allt är färdigutrett och om besluten går i den riktningen.

Invigdes 1978

Terminalen invigdes 1978 och påminde mycket om vårt Tomteboda (som blev klart fem år senare); här fanns nästan allt. Nu har som sagt några verksamheter sålts ut och paketen flyttade till Vanda 1999 - men den stora paketmaskinen (en Crisplant med 70 fickor) finns kvar på plan 1.

Idag används den till att sortera klump och maxibrev. Vilket innebär samma halvmanuella hantering som på Tomteboda, när vi kör klump i PSM:en. Orationellt kan det tyckas, och knappast någon bra arbetsmiljömässig lösning. Man har börjat utreda inköp av en KSM, men saken ligger nere i avvaktan på det "stora" beslutet; det om terminalen får vara kvar eller ska flyttas. Allt känns igen, skulle man kunna säga.

Förutom PSM:en finns också postmottagningen, företagsservice och värdet på plan 1.

Burar

På plan 1½ sorteras de brev som är ställda direkt till den manuella sorteringen: veckotidningar och annan maskinövlig post. Finska Posten använder den kraftigare låda som vi hade fram till 1996, men här är den gul! Fylld med veckotidningar blir den tung, vi vägde en på 21 kilo. Eftersom man dessutom använder enbart burar (något större än våra brevbehållare) som lastbärare för lådorna och det inte finns några lyftanordningar för burarna så blir det många tunga och ergonomiskt besvärliga lyft.

Plan 2 är sorteringshallen. Här finns alla sorteringsmaskiner, videon, utrikessorteringen och manuell (reject)sortering.

Müller Martini

Maskinbestyckningen består av två SSM (Müller Martini), ett antal (fick ingen klarhet i hur många GSM/FSM som fanns, men troligen fem GSM) GSM (NEC) och FSM (NEC).

SSM:arna skiljer sig från våra genom att de har "virtuella fack". De olika riktningarna i uppsamling och spridning har inga fasta platser utan maskinen väljer helt enkelt ut en låda där det är ledigt.

Man har inga IRM utan postöppning och brevrensning sker manuellt, i huvudsak på plan 1.

Spridningssorteringen sker ner på antingen brevberingsdistrikt eller ABC-nivå (=gatunivå i alfabetisk ordning).

Det finns inga LTP in varken till SSM eller GSM/FSM (och inga lådlager) och inte heller någon automatisk utmatning från SSM:en. De LTP:er som finns används till att transportera lådorna in och ut

Friår - Alterneringsledighet

• I Finland har man redan infört friår, eller "alterneringsledighet", som det heter här. Efter vissa ändringar är villkoren numera att man måste ha varit anställd hos nuvarande arbetsgivare minst ett år och ha arbetat sammanlagt i minst tio år för att kunna ta ut ett friår. Man kan ta ut flera friår, men då måste man först ha kvalificerat sig på nytt genom att arbeta fem år.

För att en anställd ska beviljas friår måste arbetsgivaren anställa en arbetslös (som är anmäld hos Arbetsförmedlingen) som vikarie.

Under friåret får man en ersättning som uppgår till 70 procent av A-kasseersättningen (80 procent om man arbetat mer än 25 år). För en sorterare med lön på 15.500 kr/månad innebär det (70 procents ersättning) 6.450 kr/mån i ersättning, efter skatt.

På Pasila utnyttjar ungefär 10 anställda/år alterneringsledigheten.

I Sverige

I Sverige har friåret genomförts på försök i tolv kommuner under 2002 - 2004. Enligt vårbudgeten i år ska det fr.o.m. den 1 januari 2005 tillämpas i hela landet. Villkoren blir desamma som dem som gällt under försöksperioden:

- Man ska ha varit anställd under minst två år
- Ledigheten får omfatta minst tre och högst tolv månader
- Arbetsgivaren måste anställa en vikarie som är anmäld som arbetslös hos Arbetsförmedlingen
- Det finns inga krav på vad man ska göra under friåret - men man får inte ta en ny anställning
- Ersättningen är 85 procent av A-kassan, vilket som mest motsvarar 68 procent av bruttolönen. Den maximala ersättningen är 13.662 kr/mån under de första 100 dagarna, därefter 12.716 kr/mån. **Exempel.** En sorterare med 18.500 kronor/månad i a-kassegrundande inkomst skulle få 12.580 kr/månad under friåret. Efter skatt blir det ca

ur sorteringshallen. På en del ställen har man den berömda "skruven" istället för traditionella lådhissar. Smart!

Det finns inga ALA eller ALO i huset.

Utrikessorteringen

Tidigare skedde utrikessorteringen vid flygplatsen i Vanda, men så gott som all utrikeshantering har flyttas in till Pasila-terminalen.

Videon ligger i ett eget rum längs sorteringshallens ena vägg. Tastaturen upplevdes som bekvämare att arbeta vid än den vi har använder.

SSM. Överst inmatningen och under den elegant formgivna baksidan på maskinen. Notera bullerskyddet (?) under LTP:n!

3 miljoner försändelser

3 miljoner försändelser/dygn sorteras (ca 5 miljoner på "nya" Årsta), varav ca två miljoner är uppsamling och en miljon spridning. 60 procent är B-post och 40 procent A. Stoptiden i uppsamling A är 22.00. Stoptiden för spridning A verkade vara densamma som hos oss, medan tiden för spridning B inte är lika hårt styrd som vår (antagligen har man inte samma idiotiska 13.00-beslut i utdelningen som hos oss).

Terminalen ligger intill järnvägen, men i Finland transporteras numera all post på

landsväg, ingenting går på tåg och inte heller med flyg.

Fyra enheter

1.213 personer arbetar i huset. Man har delat in organisationen i fyra produktionsenheter:

- Ankommande brev (279 anställda) och Brevsortering (245). Manuell och maskinell sortering av små och stora brev. Enheten kommer antagligen att delas upp i två i höst, man har tidigare haft det så.
- Mottagning (248). Postmottagning och registrering (direkt in i SAP), postöppning och brevresning, värde.
- Klumpar/maxibrev (284). Sorterar klump och maxibrev, lådsortering, lastning/lossning av bilar.
- Företagsservice/Tilläggservice (133). Svarepost, storkunder, speciell service som t.ex. intern sortering av Helsingfors stads post.

39 procent deltid

Varje enhet har en produktionschef. Under dessa finns sammanlagt ca 30 förmän som har 30-40 anställda i sina lag.

Administrationn eller stödet består av 24 personer (inklusive terminalchefen och de fyra produktionscheferna): personalansvarig, it, ingenjör, ekonomi, planering.

De flesta sorterarna arbetar antingen tvåskift, deltid, eller natt. Hela 39 procent har deltid. 6 procent är tidsbegränsat anställda. Medelåldern ligger på 42 år och 31 procent av de anställda är kvinnor och 69 procent män.

Tvåskiftarna arbetar 7.00 - 14.39 och 14.45 - 22.20. Veckoarbetstiden är 38-15, men eftersom man förhandlat fram att rasten kortats ner med en minut till 29 minuter och den därmed blir betald så är den verkliga arbetstiden 37-46 tim/vecka. Tvåskiftarna arbetar en vecka fm och en vecka em med byte på måndagar.

Nätterna har samma veckoarbetstid som tvåskiftarna och arbetar raka nätter mellan 23.00 - 06.00 söndag - torsdag.

15 500 inklusive ob

Lönen baseras på tre olika delar: tabellön, personlig del samt erfarenhetstillägg.

Tabellönen baseras på vilken arbetsuppgift man har: A00 - manuell sorterare (1.279 € i ingångslön = ca 11.500 kr), B01 maskinell sorterare (1.334 €), B02 truckförare (1.394 €), C00 flerbranschuppgifter, t.ex. i småterminalerna där man gör alla möjliga jobb (1.458 €).

Den personliga lönedelen har fem olika

faktorer som grundar sig arbetsledningens värdering varje år. Man kan få max 12 procent av tabellönen i personlig lönedel.

Erfarenhetstillägget är 3 procent efter ett års anställning och 4 procent efter tre år. Därefter sker ingen höjning av erfarenhetstillägget.

I praktiken har de flesta mellan 15.000 - 16.000 kr i månadslön i Pasilli, inklusive ob-tillägget. Ob-tillägget är 20 procent av lönen på kvällstid och 30 procent på natt. Skatten ligger mellan 25-30 procent på lönen (hos oss drygt 30 procent). Däremot betalar man 45-50 procent i skatt på övertid.

Semester

Semestern är 24 dagar (= 4 veckor eftersom lördagar räknas som semesterdagar) för den som är nyanställd. Efter ett år blir den 30 dagar (5 veckor) och efter 15 år 36 dagar (6 veckor). De som var anställda före bolagiseringen 1994 har nio dagar extra om man arbetet i femton år (45 dagar = 7½ vecka).

Vi har max 34 dagar men då räknas inte lördagarna in. Det gäller emellertid bara för oss som var anställda före bolagiseringen; alla som nyanställts efter 1 mars 1994 har bara 25 semesterdagar (= 5 veckor) hos oss.

Små kaféer

Förutom den stora lunchrestaurangen för alla anställda i Pasilli-området har man tre mindre kaféer på de olika våningsplanen i terminalen där man kan köpa smörgåsar, piroger och kaffe till rimliga priser och där överskottet används till fritidsaktivite-

Hannu Jokinen från Tomteboda i samtal med Antti Niemi.

Antti har "jobbat som allt" under sina 35 år i Posten. Han började i Jyväskylä och via olika befattningar i norra Finland - bland annat som personalchef i

Torneå - kom han för 11 år sedan till Pasila. Där arbetar han på den manuella sorteringen.

Nu tänker han vid 63 års ålder snart gå i pension.

ter för personalen. Ungefär av den typ som det av och till funnits önskemål om på Tomteboda, där vi har haft samma

situation med långa avstånd till (den för många dessutom dyra) restaurangen.

Arbetsrotation

Arbetsrotation finns och ser naturligtvis olika ut mellan enheterna. För en som arbetar förmiddag inom SSM/Stora brev kan den se ut så här:

- 7.00 - Maskin
- 8.00 - Kodning
- 9.00 - Manuell sortering
- 10.00 - Kodning
- 11.00 - Maskin/Rast
- 12.00 - Maskin
- 13.00 - Kodning
- 14.00 - Manuell sortering

Bekant arbetsmiljö

Arbetsmiljön påminde rätt mycket om den vi har på våra terminaler. Vi var där under förmiddagen, så det är svårt att bedöma hur det är under högtrafik. I maskinhallen var det ungefär lika trångt som på Årsta, men lokalen är mindre, det finns färre maskiner (och inga IRM!) och LTP:ar

Arnna Manaavadu är en av de få invandrarna på Pasilaterminalen. Arnna, som ursprungligen kommer från Sri Lanka, har arbetat 13,5 år i Posten. Nu som heltidare på SSM:en. Trivs du? – "Yes! It's an inside job". Notera inmatningen till SSM:en.

som skramlar. Inga särskilda bullerdraperier eller andra avskärmningar finns förutom under LTP:arna. Men däremot ligger som sagt postöppning/brevresning på annan plats i terminalen och huvuddelen av den manuella sorteringen ligger för sig på plan 1½. Utrikessorteringen ligger emellertid i ett hörn av maskinhallen liksom en mindre manuell reject-sortering.

Man har inte samma fantastiska dagsljus om vi har på Tomtebodas plan 3, men det är bättre än på Årsta. Belysningen i övrigt gav ungefär samma intryck som den på Årsta.

Linoleumgolv

På plan 1 är det betonggolv med en särskild beläggning för truckarnas (!) skull. På plan 1½ och 2 har man linoleumgolv liknande det på Tomtebodas plan 3. Vi har som bekant råa betonggolv på Tba:s plan 2 och i hela sorteringshallen på Årsta.

Man har öppna kajer med vädertätningar i portarna.

I friskvården ingår bl.a. pausgympa och vattengympa på fritid/arbetstid. Det finns motionshall och simbassäng i huset. Den betalda friskvårdstimme som vi har på Tomteboda saknas här liksom på övriga svenska terminaler.

Städningen sker numera av entreprenörer (det egna bolaget har sålts!) Och kanske var det därför som vi inte blev lika imponerade av städningen som vi blev i Åbo 1999, där vi först efter mycket letande hittade en övergiven gummisnodd på golvet!!

Heltid viktigaste frågan

Den viktigaste fackliga frågan för närvarande gäller att fler ska få möjlighet att arbeta heltid. Hela 40 procent har deltid idag; inte heller i Helsingfors går det att leva på en deltidslön. Förtroendemännen har lagt ett konkret förslag på hur man kan koppla ihop deltidsjobb till heltid genom att gå över de olika produktionsområdena.

Jan Ahman

Ovan: F.d. paket-, numera klumpmaskinen. Nedan tv: Ett av stupen i närbild. T.h.: Den omtalade "skruven", som ersätter lådhissen.

Facket i Pasila

Finska Postförbundet har 80 avdelningar. De flesta är lokala, men några är rikstäckande, bl.a. förmännens.

Pasilaavdelningen organiserar medlemmarna vid Pasila brevterminal, Vanda Logistikcenter (paket), Utrikesterminalen vid Helsingfors flygplats (som ligger i Vanda). Man har också medlemmar i några postägda bolag: LP (Logistiikkapalvelut) som bedriver en verksamhet liknande den

vid svenska Postens (numera avsnadade?) OLC, e-postbolaget Atkos samt det (numera sålda) städbolaget L&T. Avdelningen har 1900 medlemmar, varav 1450 aktiva.

I Pasilaavdelningen väljs styrelserna utifrån partilistor.

Förutom den valda avdelningsstyrelsen (med en ordförande i spetsen) har man i finska Posten ett system med förtroendemän och huvudförtroendemän. Dessa väljs genom listval (poströstning) av samtliga fackmedlemmar inom ett område, som kan vara detsamma som avdelningens; men det behö-

ver inte vara så. Vid Pasila m.fl. arbetsplatser sammanfaller huvudförtroendemännens ansvarsområde i stort med avdelningens.

Skyddsombuden och huvudskyddsombuden väljs av *samtliga* anställda. Huvudskyddsombudet vid Pasila ansvarar förutom för arbetsplatser som ligger inom avdelningens område även för *Inhouse*, som bedriver en verksamhet liknande Kista entreprenad på Tomteboda, men mer omfattande. Logistikcentret har ett eget HSO.

Jan Ahman